

GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, UB (1r cicle), CIÈNCIES POLÍTQUES I DE L'ADMINISTRACIÓ, UB (2n cicle)

Introducció

Les titulacions de diplomatura en Gestió i Administració Pública (GAP) i de llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració (CPA) s'han avaluat conjuntament dins el Programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de 2000.

La constitució del Comitè Intern va tenir lloc el mes de juny de 2000 i es va formar el juliol del mateix any. El procés d'autoavaluació va durar nou mesos, fins que el Comitè Intern va lliurar l'autoinforme.

El Comitè Extern que va avaluar les titulacions va ser nomenat per AQU Catalunya el març de 2001. Estava format per dos acadèmics, dos professionals, tots quatre relacionats amb els àmbits de les titulacions avaluades, i un metodòleg. En general, els processos d'avaluació intern i extern s'han dut a terme amb normalitat.

Context institucional

Les titulacions avaluades es van implantar durant els primers anys de la dècada dels noranta d'acord amb els requisits de l'RD 1497/1987, de directrius generals comuns de plans d'estudis. En concret, la titulació de GAP es va implantar el curs 1991-1992, i la de CPA, el curs següent: 1994-1995.

Ambdues titulacions s'imparteixen a la Facultat de Dret i estan adscrites a la Divisió II (Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials) de la UB, que té un pes important dins la Universitat perquè és la primera divisió pel que fa al nombre d'estudiants (23.233) i de titulacions (11 d'homologades i 6 títols propis). Tot i així, la presència de GAP i CPA és baixa en el conjunt de la UB, ja que els estudiants matriculats en les dues titulacions a penes representen l'1,2% del total de la UB. En relació amb Catalunya, la UB compta amb el 56% dels estudiants de l'ensenyament de GAP i el 15% de CPA. Actualment, GAP s'ofereix també a la UPF i CPA a la UAB i a la UPF.

Aquestes titulacions han tingut un grau elevat d'autonomia en la presa de decisions sobre el Pla d'estudis i l'organització de l'ensenyament durant els primers anys d'implantació, la qual cosa ha estat positiva. El Comitè d'Avaluació Extern considera, però, que ara és necessari que la Facultat de Dret s'impliqui més en la consolidació definitiva de GAP i CPA. A més, pel que fa a la relació amb la societat, els experts també consideren que la Facultat hauria de fer un esforç per donar a conèixer més àmpliament les titulacions avaluades, de manera que se situïn en el mercat laboral amb un perfil propi, i vincular-les a organitzacions i institucions de l'administració local, autonòmica, de l'estat i europea.

Taula 1. Dades generals de la UB. Curs 2000-2001

	GAP, UB	CPA, UB
Alumnes de l'ensenyament	446	216
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	791	1.436
Alumnes totals matriculats a la UB	57.084	57.084
Alumnes de primer cicle a la UB	14.694	2.215
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UB	0,8%	0,37%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la UB	3,0%	9,75%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	56%	15%

L'accés a l'estudi

La titulació de GAP ha ofert 120 places de nou accés per al curs 2000-2001. La demanda en primera opció es va situar en 118 sol·licituds, de manera que ha anat disminuint progressivament durant els darrers cursos acadèmics (vegeu el gràfic). Aquesta davallada de la demanda, tot i que afecta les dues vies d'accés més importants –les PAU i l'FP–, ha estat més important en la de formació professional, ja que mentre en les PAU ha estat del 52%, a l'FP ha arribat fins al 64%. La relació entre la demanda i l'oferta és més favorable a la UB (98 %) que a la resta d'universitats catalanes que ofereixen aquesta titulació (82%).

La titulació de CPA ofereix 80 places de nou accés. La demanda en primera opció el darrer curs analitzat va ser de 97 sol·licituds i la matrícula final es va situar per sota de l'oferta de places (64 estudiants). La UB només ofereix el segon cicle d'aquest ensenyament, al qual es pot accedir una vegada s'ha completat el primer cicle de Ciències Polítiques i de l'Administració en un altre centre, el primer cicle de Sociologia o Dret, la llicenciatura d'aquestes dues titulacions o la diplomatura en Gestió i Administració Pública. Les vies d'accés més importants són la diplomatura de GAP (47 estudiants), seguida de la dels estudiants que han completat el primer cicle de Dret (12) i el primer cicle de Sociologia (5).

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

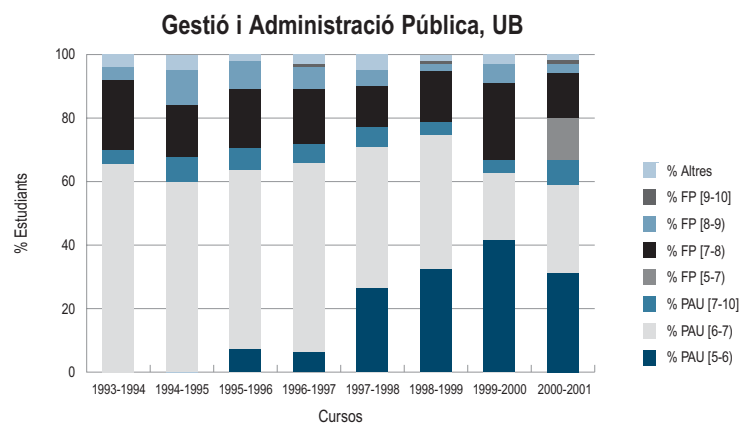
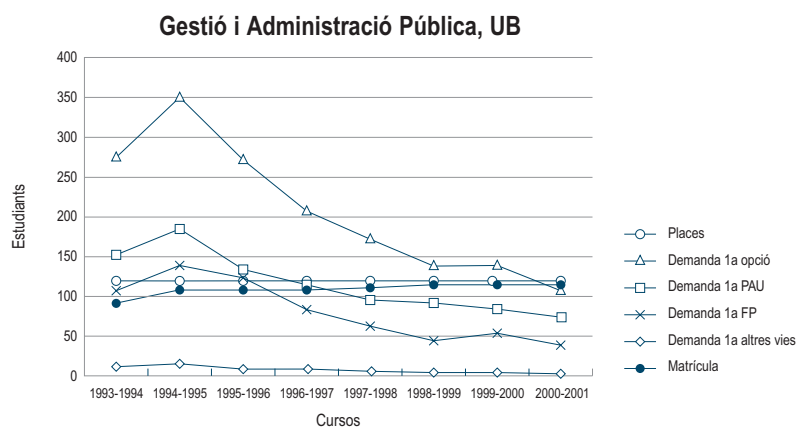
Titulació	Via d'accés PAU					Via d'accés FP/CFGS				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
GAP, UB	6,13	5,96	5,88	5,75	5,69	7,33	7,38	7,10	7,02	6,72

Com s'observa a la taula 2, les notes de tall via PAU han disminuït 0,44 punts des del curs 1996-1997 i aquesta tendència és més acusada encara a la via d'accés FP/CFGS. La baixada de la nota de tall és causada, en bona part, per la disminució de la demanda.

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP	
GAP, UB	120	118	0,98	74	38	114
CPA, UB	80	97	1,21	—	—	64

* Places ofertes a Catalunya: GAP, 220. CPA, 340.
Demanda en 1a opció a Catalunya: GAP, 181. CPA, 376.

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
GAP, UB	33%	40,9%	4,3%	42,5%	20,4%	4,4%	31,6%	26,3%	7,9%
Titulació	Via d'accés FP/CFGS								
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001				
	<7	>7	<7	>7	<7	>7			
GAP, UB	0%	20%	0%	30,10%	13,2%	19,30%			

La suma de la distribució d'estudiants via PAU i FP per cada curs ha de sumar el 100 %. Si això no passa, la diferència fins al 100 % correspon als estudiants que han accedit a la titulació per altres vies diferents.

Pel que fa a la matrícula de la titulació de GAP, s'observa un increment en el nombre d'estudiants que accedeixen per mitjà de l'FP/CFGS que, al mateix temps, tenen notes de tall més baixes.

Fites, objectius i planificació

Els objectius de la titulació de GAP es poden deduir de la memòria que va preparar la comissió que es va constituir per a l'elaboració del Pla nou d'estudis. No obstant això, els objectius no estan recollits de forma explícita, la qual cosa fa que els responsables de la titulació considerin necessària la millora de la definició dels objectius. La titulació pretén formar tècnics generalistes que tinguin com a activitat professional la relació amb les administracions públiques a les quals es puguin incorporar en el grup B. Per mitjà de les assignatures optatives es poden definir dos perfils: un dins l'àmbit economicoadministratiu i l'altre dins el juridicoadministratiu. D'aquesta manera es pretén facilitar als estudiants que puguin cursar els segons cicles de CPA i de Ciències del Treball. La planificació horària de GAP està dissenyada per facilitar l'accés als estudis a les persones que treballen en l'Administració i volen assolir una formació més adient. En aquest sentit, la voluntat és que la titulació ofereixi part dels estudis de manera semipresencial. Aquesta oferta, però, s'hauria de plantejar en el context que la UB ha dissenyat de manera institucional.

L'objectiu prioritari de la titulació és el manteniment de la demanda en uns moments en què ha disminuït significativament, no només a la UB, sinó a tot Catalunya, i que ha portat a altres centres a desprogramar aquest estudi.

Els objectius de la titulació de CPA es dedueixen de la *Memòria* del Consell de la Divisió II en què es perfilava la titulació. Tot i així, com en el cas de GAP, els objectius no es troben recollits explícitament. Els responsables expliquen que l'objectiu és l'orientació cap al mercat i la formació de persones dotades dels instruments professionals necessaris per desenvolupar-ne l'activitat en l'Administració pública o en les institucions en què la dimensió política i administrativa sigui important. En aquest sentit, és un ensenyament multidisciplinari. La titulació es constitueix, així, en un segon cicle natural de les titulacions de GAP i de Sociologia, tot i que espera rebre l'autorització per poder desenvolupar el primer cicle.

El programa de formació

El Pla d'estudis de la titulació de GAP va ser publicat al BOE el 18 d'agost de 1993. Consta de 210 crèdits: 147 d'obligatoris, 42 d'optatius i la resta de lliure elecció. Els crèdits obligatoris es distribueixen al llarg de tota la diplomatura, però preferentment dels dos primers cursos. Les assignatures optatives s'agrupen en dos blocs: gestió econòmica, financera i tributària i gestió jurídica i tecnicoadministrativa. Des del curs 2001-2002 la titulació compta amb un nou pla d'estudis (BOE 25.04.01).

El Pla d'estudis de CPA es va publicar al BOE l'1 de desembre de 1994. Consta de 150 crèdits repartits en 93 d'obligatoris, 42 d'optatius i 15 de lliure elecció. Com en el cas de GAP, tot i que la docència obligatòria és present en els dos cursos de la llicenciatura, és més important en el primer curs. Les assignatures optatives que s'ofereixen pretenen aprofundir en conceptes de les ciències polítiques i de l'administració, del dret internacional públic, de les relacions internacionals i de les finances públiques, entre d'altres.

El Comitè Extern d'Avaluació ha observat que els programes de formació de les dues titulacions estan massa orientats cap a l'Administració local i que seria bo augmentar la presència al Pla d'estudis d'aspectes de l'administració autonòmica i estatal, així com d'altres institucions públiques i semipúbliques.

Tot i que en el Pla d'estudis la separació entre crèdits pràctics i teòrics és clara, en la pràctica docent la vessant teòrica ocupa bona part del temps de les assignatures. En aquest sentit, els experts consideren que la càrrega teòrica de les titulacions és excessiva i valoren molt positivament les pràctiques en empreses que inclou el Pla d'estudis de GAP. Aquestes pràctiques es poden cursar com a crèdits de lliure elecció, tenen un caràcter essencialment generalista i es refereixen als diferents àmbits de la gestió administrativa

Un aspecte positiu d'ambdues titulacions és que, des del curs 2000-2001, els programes de les assignatures estan disponibles a la *Guia de l'estudiant*, tot i que el Comitè Extern d'Avaluació considera que s'ha de continuar millorant la informació que es dona dels programes i adequar-la a les exigències de la normativa de la UB. D'altra banda, cal dir que els programes són homogenis, ja que només hi ha un grup per assignatura i l'imparteix un sol professor. En general, el contingut científic dels programes està actualitzat correctament. Però caldria que els continguts s'adaptessin millor al temps de les assignatures, de manera que es pogués impartir tota la matèria prevista. El Comitè d'Avaluació Extern també ha recomanat als departaments i al professorat que adaptin al màxim els programes de les assignatures a les especificitats de les titulacions de GAP i CPA.

Els ensenyaments estan organitzats correctament gràcies a la feina efectiva que fan els consells d'estudis, que estableixen el calendari d'exàmens i l'horari docent de la titulació amb un curs d'antelació. La coordinació a les titulacions avaluades és bona, malgrat la dispersió física entre la secretaria, els departaments i el deganat i les aules on s'imparteixen les classes. No hi ha, però, un mecanisme específic de coordinació entre els diferents departaments, cosa que els experts han considerat necessària.

Taula 5. El programa de formació

	GAP, UB	CPA, UB
Publicació al BOE	18-08-1993	01-12-1994
Anys de durada	3	2
Pla d'estudis		
Crèdits troncal i obligatoris	147	93
Teoria	97	59
Pràctica	50	34
Crèdits optatius (b)	42	42
Crèdits de lliure elecció	18	15
Total	210	150
Grau mínim de practicitat obligatòria		
Grau mínim de practicitat obligatòria	46%	39%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	20	23
Oferta de crèdits optatius propis (a)	60	116,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	20%	28%
Relació d'optativitat (a/b)	1,43	2,77
Projecte final de carrera / Pràcticum		
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd	nd
Pràctiques en empreses	Sí	nd
nd: dada no disponible		

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada a les dues titulacions és la classe magistral. Cada cop és més habitual l'ús de les transparències com a suport a l'explicació i també s'estan introduint les exposicions orals dels estudiants, l'organització de conferències d'experts convidats i la visita a organismes i institucions. En algunes assignatures, espe-

cialment a GAP però també a CPA, es posen en pràctica els debats, la resolució d'exercicis i els casos pràctics. El Comitè d'Avaluació Extern ha recomanat potenciar aquests mètodes i incorporar treballs de camp relacionats amb projectes d'investigació.

Les tutories, a les dues titulacions, consisteixen en l'atenció que proporciona el professor a l'alumnat per resoldre els dubtes sobre la matèria impartida. En general, el compliment és bo, però la pràctica més habitual consisteix a resoldre els dubtes al final de la classe.

L'assistència dels estudiants a classe se situa entre el 50 i el 70% i ambdues titulacions consideren que els estudiants haurien de dedicar, com a mínim, el mateix nombre d'hores docents a l'estudi personal.

La titulació de GAP té un nombre d'estudiants per grup molt elevat, prop de 130, tant al primer curs com als de la resta de la titulació. A primer, el 23% dels estudiants han matriculat més d'una vegada alguna assignatura. Pel que fa a CPA, la mitjana d'estudiants per grup se situa en un 66%; d'aquest 66%, el 15% aproximadament ha repetit alguna assignatura. Gairebé un 16% dels estudiants de GAP i un 22% dels de CPA segueixen els estudis a temps parcial.

Taula 6.1. Distribució d'alumnes a la titulació. Curs 1999-2000

	GAP, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	128
Pràctica	128
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	99
Pràctica	99
Mitjana d'alumnes en la titulació	
Teoria	130
Pràctica	130
<hr/>	
Alumnes totals	460
Alumnes equivalents a temps complet	386

Taula 6.2. Distribució d'alumnes en la titulació. Curs 1999-2000

	CPA, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	66
Pràctica	56
<hr/>	
Total d'alumnes	186
Equivalència en alumnes a temps complet	145

El calendari dels exàmens es publica a la *Guia de l'estudiant*, mentre que els criteris d'avaluació de les diferents assignatures es comuniquen als estudiants durant els primers dies de classe. No obstant això, convindria que aquest aspecte es quedés recollit també a la guia. En general, la normativa sobre exàmens de la UB es compleix satisfactòriament.

Taula 7.1. Resultats acadèmics. Curs 1998-1999

GAP, UB	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	58,6%
2a convocatòria	46,3%
Taxa d'èxit en la titulació	
1a convocatòria	73,3%
2a convocatòria	54%
Rendiment acadèmic	
1r curs	53,9%
Global de la titulació	65,2%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	234
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,65

Taula 7.2. Resultats acadèmics. Curs 1998-1999

CPA, UB	
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	91,1%
2a convocatòria	65,1%
Rendiment acadèmic	
2n cicle	82,1%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	137
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,53

Els resultats acadèmics de la titulació de GAP són discrets en el primer any, però la mitjana, tant d'èxit (73%) com de rendiment (65%) a la primera convocatòria millora en el conjunt de l'ensenyament. La taxa de graduació se situa en el 65%. Els resultats acadèmics de CPA són millors pel que fa a la taxa d'èxit, que se situa entre el 78 i el 91% a la primera convocatòria, com a la de rendiment, que oscil·la entre el 64,5% i el 82%. La taxa de graduació mitjana en els últims tres cursos acadèmics és inferior i se situa en el 53%.

Professorat

En la titulació de GAP exerceixen la docència 27 professors funcionaris i 22 no funcionaris (el 86% dels quals són associats). A CPA també hi ha 27 professors funcionaris, a més a més de 8 associats i 2 ajudants. Destaca el fet que el professorat associat d'ambdues titulacions respon al perfil d'associat que preveia l'LRU, és a dir, un professional amb un prestigi reconegut en el seu camp que aporta el seu coneixement per millorar la formació dels estudiants. El 78% de la docència a CPA l'imparteix professorat estable, fonamentalment titulars i catedràtics d'universitat. En canvi, a GAP, la major part de la docència (54%) l'imparteixen professors associats i ajudants i el 46% restant l'imparteixen els professors titulars d'escola universitària i els titulars d'universitat.

Pel que fa a la millora de la pràctica docent, les titulacions avaluades segueixen la política general de la UB i de les divisions. En aquest sentit, i com a conseqüència dels ajuts que la UB dóna per mitjà del Gabinet d'Avaluació i Innovació Universitària (GAIU), s'han publicat diversos manuals en català, textos guia i temes clau. Destaca positivament el curs de postgrau d'Innovació a la Docència Universitària que es va dur a terme l'any 2000 a la Divisió II i que va comptar amb la participació de 20 professors novells, entre els quals n'hi havia de GAP i CPA.

El Comitè Extern ha observat algunes deficiències en l'assignació de professorat a les dues titulacions i recomana, per tant, que es millori la coordinació entre els departaments per solucionar-les.

El compliment de la funció docent i la participació del professorat en els òrgans de representació i de govern són, en general, satisfactoris.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	GAP, UB	CPA, UB
Professorat ordinari	46%	78%
Catedràtics d'universitat	2%	21%
Titulars d'universitat	15%	40%
Catedràtics d'escola universitària	0%	4%
Titulars d'escola universitària	29%	13%
Associats	42%	18%
Altres	12%	4%

Instal·lacions

Les dues titulacions fan servir les aules de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales que, en general, són àmplies i estan ben condicionades. Estan equipades amb retroprojector amb pantalla i equip de megafonia. També hi ha la possibilitat de poder disposar de televisió i vídeo.

D'altra banda, s'ha constatat que la dispersió entre els despatxos, la secretaria i els òrgans de govern del centre i l'aulari, que està situat en una altra facultat i que les titulacions no poden gestionar, provoca dificultats en les relacions entre el professorat i l'alumnat i de coordinació global de l'ensenyament.

Pel que fa als serveis bibliotecaris, els estudiants poden accedir a tres unitats: la Biblioteca de Dret, la Biblioteca d'Econòmiques i la Biblioteca de la Divisió II. En general, les tres unitats han estat valorades positivament, si bé s'ha d'esmentar que tant el Comitè Intern com l'Extern consideren que caldria augmentar la dotació bibliogràfica de monografies i de revistes especialitzades de gestió pública i ciències polítiques i de l'administració.

Relacions externes

La titulació de GAP participa en la Conferència Interuniversitària de Diplomatures en Gestió i Administració Pública, un punt de trobada, de coordinació i de col·laboració entre les diferents titulacions de GAP. CPA no disposa de cap experiència com aquesta i el contacte que manté amb les altres titulacions de Ciències Polítiques de Catalunya és baix.

Els programes d'intercanvi Sòcrates, ERASMUS i Sèneca tenen poc abast a les titulacions avaluades. De fet, GAP no participa en el programa Sòcrates tot i que sí que ho fa en el programa d'intercanvi entre universitats de l'Estat, Sèneca.

El Comitè Extern ha valorat positivament el programa de pràctiques en empreses de GAP com un punt de partida per a una relació més fluïda de la titulació amb l'entorn social i productiu. En aquest sentit, recomana implantar un programa similar al de la titulació de CPA.

Recerca

L'avaluació de la investigació relacionada amb les titulacions no s'ha abordat.